

Verslag webinar over corona op basisscholen en kinderopvang

Algemene informatie over de webinar

- 8 maart 2021 van 13:30 tot 15:00
- Voor professionals in basisonderwijs en kinderopvang regio Haaglanden
- Over preventie en aanpak van COVID-19
- Door GGD Haaglanden in samenwerking met Gemeente Den Haag
- Contact (7 dgn/wk, 08.30-17:00): info.skot@ggdhaaglanden.nl / 070-7526731

Betrokken experts

- Justin van Dijk, arts team Scholen en Kinderopvang, GGD Haaglanden
- Tamara van Pelt, supervisor team Scholen en Kinderopvang, GGD Haaglanden Jolande van Dijk, jeugdarts Jeugd Gezondheidszorg (JGZ)
- Monica van Leeuwen, hoofd staf Leerlingzaken, gemeente Den Haag
- Marjolein Swaanenburg, Deskundige Infectiepreventie, GGD Haaglanden
- Guusje Eggen, Adviseur Medische Milieukunde, GGD Haaglanden

Programma

1. Introductie: Scholen en kinderopvang team ('SKOT')
2. Een besmetting. Hoe verder?
3. In quarantaine. Wat nu?
Pauze (5 minuten)
4. Testen voor onderwijs en kinderopvang
5. Omgaan met bezorgde ouders
6. Hygiëne en ventilatie

Verslag per programmaonderdeel

Start

Welkom door Annette de Boer, Directeur Publieke Gezondheid, GGD Haaglanden

Introductie door Lodewijk van Noort, presentator

1. Introductie: Scholen en kinderopvang team ('SKOT')

SKOT (Scholen en Kinderopvang Team) is speciaal opgericht door GGD Haaglanden om vragen voor/over kinderdagverblijven, scholen en ouders te beantwoorden rond de preventie en aanpak van COVID-19. Tamara is vanaf augustus supervisor in het corona programma SKOT, waar in de loop der tijd meer en meer expertise is opgebouwd, en waarvan de informatie voortdurend aan een brede doelgroep wordt gedeeld.

Het SKOT ondersteunt en adviseert. Bijvoorbeeld in de vorm van brieven die gebruikt kunnen worden, om aan ouders of instelling te sturen. Wat te doen als iemand besmet is, of er paniek uitbreekt op een school. Dan heeft SKOT contact met Jeugd Gezondheidszorg (JGZ), voor goede ondersteuning van school of kinderopvang. Vragen worden soms doorgezet, om het antwoord op te halen.

Daarnaast begeleidt en adviseert SKOT aan kinderopvang en scholen over corona. Alles wordt gedocumenteerd, om terug te grijpen als nodig. Als er besmetting is, wordt er een dossier aangemaakt, waar alles in komt.

Cluster(besmettingen) worden ook aan het RIVM gemeld, voor info over verspreiding virus, hoe dat werkt. Alle contacten zijn daarin verwerkt. Er wordt bij besmetting contactinventarisatie gedaan, afhankelijk van de richtlijnen. 7 dagen in de week kan er contact opgenomen worden met SKOT via info.skot@ggdhaaglanden.nl / 070-7526731.

Hoe lang iemand contact heeft met SKOT, is afhankelijk van of er wel of niet besmetting is. Bij een besmetting op school wordt er 28 dagen later nog een keer contact opgenomen. En het hangt ook af van hoeveel vragen iemand zelf heeft. Daarnaast is er veel contact tussen het SKOT en JGZ en de afdeling milieukunde van GGD Haaglanden, over bijvoorbeeld ventilatie. SKOT is altijd het centrale aanspreekpunt.

De vragen die heel veel voorkomen zijn: we hebben veel besmettingen en wat moet ik doen? Sturen we de hele klas naar huis, of een kleine groep? Daarnaast gaan ook veel vragen over de stress, ook rond het fysieke lesgeven.

2. Een besmetting. Hoe verder?

Justin vertelt over hoe het gaat met een besmetting en hoe het SKOT daarbij verder kan helpen: als er een besmetting is op een school of kinderopvang, dan wordt er snel met de GGD contact opgenomen. Het is handig als de school of het kinderopvang vooraf al een stappenplan heeft opgesteld. Dus dan zijn er al preventieve maatregelen vastgesteld, bijvoorbeeld ook richting ouders. Zie ook de powerpoint-presentatie met het stappenplan. Ook bijvoorbeeld met het aanbieden van brieven. Dit alles is alleen mogelijk als er voldoende informatie beschikbaar is.

Bron en Contact Onderzoek (BCO)-gegevens worden gebruikt voor advies. Die zijn niet altijd meteen beschikbaar, waardoor dan pas een voorlopig advies. BCO is belangrijk voor besluitvorming: wat was de bron en het begin van de klachten. Aan de hand van de 1^e ziektedag is in kaart te brengen wie de contacten zijn geweest in die dagen.

Het is privacy gevoelige informatie, dus daarom wordt alleen de benodigde info gedeeld op het gebied van infectieziektes.

Daarna worden gegevens van het BCO en de gegevens van school/opvang gecombineerd, en wordt een uitbraak verzoek gedaan. Dan wordt advies gegeven.

Vraag: Hoe weet je echt dat kinderen getest zijn, en wat de uitslag is? Justin aanvullen?

Justin: dat is heel lastig. Als GGD moeilijk vat op te krijgen, we kunnen onszelf niet ongevraagd opdringen. Ouders kunnen niet verplicht worden hun kind te laten testen. Maar we kunnen gezamenlijk alles op alles zetten om een test voor elkaar te krijgen. Pas dan kunnen we goed ons werk doen, als er een testuitslag is. Want alleen met feiten kunnen we mensen informeren.

Vraag: Wat als ouders geen toestemming geven aan de school om onderzoek te doen, hoe gaat het dan verder?

Justin: Dat is geen ramp. Kunnen namens de GGD wel advies geven, om te weten wie er zijn blootgesteld, dat weet de school dan ook.

Vraag: Mensen vinden het lastig om een teststraat te bereiken, kan er dichterbij getest worden?

Justin: we hopen dat mensen in eigen kring kijken, hoe ze op de teststraat kunnen komen. Hoe lastig dat gezien de situaties van sommige mensen ook is. Er is namelijk geen andere plek om te testen.

Vraag: Is het verstandig om klassen van broers en zussen ook thuis te houden?

Justin: Nee, dat doen we eigenlijk niet.

Vraag: Welke vragen uit het BCO beïnvloeden het advies van de GGD?

Afhankelijk van de betrouwbaarheid en subjectieve info. Mensen ervaren zelf bepaalde klachten. Aan de hand daarvan gebruiken zij BCO, daar wordt werk op gebaseerd. Maar bij uitbraakonderzoek, kan er een besmetting missen, waardoor zaken niet aan elkaar gerelateerd zijn, maar stiekem toch.

Vraag: Kan er geen blaastest komen voor kinderen?

Als die er is en betrouwbaar zal zijn, zou het goed zijn. Maar die blaastest is nu nog niet betrouwbaar. Dus de betrouwbaarheid van de test is belangrijker, dan het gemak van de test.

3. In quarantaine. Wat nu?

Vraag: waarom bestaat er quarantaine?

Tamara: Quarantaine bestaat ter voorkoming van verspreiding virus. Als iemand in quarantaine is, dan hoeft die persoon niet ziek te zijn, maar is deze in contact geweest met iemand die positief is getest.

Vraag: Waarom moet niet iedereen in quarantaine, als iemand in aanraking is geweest met een positief geteste persoon?

Tamara: Iemand moet zo snel mogelijk in quarantaine, zodra iemand weet dat deze in aanraking is geweest met een positief getest persoon. Dat is de reden waarom we van kinderopvang en scholen zo snel mogelijk namenlijsten willen hebben, om adviezen te geven en te gaan bellen.

Vraag: Waarom moet soms een hele groep in quarantaine?

Tamara: Dat heeft te maken met cohortering. Daarom werken oudere kinderen op de basisschool in groepjes, om zo maar een paar nauwe contacten te hebben. Bij jongere kinderen is dat lastiger.

Leerkrachten weten zij zelf hoeveel zij wel of niet contact hebben gehad met de betreffende persoon/het nauwe contact. Als zij vandaag contact hebben gehad met iemand, dan start morgen periode van 10 dagen quarantaine.

Als je niet wilt testen, dan betekent dat dat je 10 dagen in quarantaine gaat: thuis, binnen, en zo min mogelijk in contact met andere mensen in huis.

Vraag: Wat is quarantaine nou precies?

Tamara: Dan blijf je thuis in je eigen huis, daar mag je met huisgenoten contact hebben. Verder geen bezoek ontvangen en niet naar buiten, ter voorkoming van de verspreiding van het virus.

Vraag: Een medewerker op onze school heeft corona gehad en is in quarantaine geweest. Op de dag dat hij weer aan het werk mag, blijkt dat zijn eigen kind positief is getest. Wat te doen?

Tamara: Dan gaan we heel gericht kijken hoe het is gelopen.

Justin: die medewerker hoeft niet meer in quarantaine, want heeft al corona doorgemaakt; 1^e 8 weken geen kans op corona, want dan heb je een bepaalde mate van immuniteit.

Vraag: Hoe kunnen ouders nou bewijzen dat een kind negatief is getest?

Justin: Je kunt de uitslag laten afdrukken. Maar mensen hoeven deze medische info niet te geven. School mag dit ook niet vragen, omdat daar geen wettelijke grond voor is. Dus het is een kwestie van vertrouwen. De meeste ouders zullen hun kind wel laten testen en hier eerlijk over zijn. Een school of kinderopvang mag alleen vragen: heeft u begrepen dat u alleen terug op school mag komen, als u negatief getest bent?

Vraag: Wat is het verschil tussen isolatie en quarantaine?

Tamara: Isolatie heeft te maken met een positieve uitslag, dan ga je thuis in isolatie (echt afgezonderd). Maar de huisgenoten van de besmette persoon, gaan in quarantaine (dus dan hoeft je zelf niet positief te zijn). Quarantaine kan dus heel lang duren, als de een na de ander in het huishouden positief getest is .

Vraag: Hoe kun je afstand houden met heel jonge kinderen?

Tamara: Als het niet kan, dan kan het niet. Testen doe je om zekerheid te krijgen. Heel jonge baby's worden niet getest. Iets groter wel, en er zijn speciale teststraten daarvoor ingericht.

Vraag: Klopt het dat heel jonge kinderen niet besmettelijk zijn?

Tamara: Het beeld van de statistiek verandert steeds. Laatste conclusie: de besmettelijkheid neemt toe, naarmate het kind ouder wordt. Bij kinderen is het tempo van besmetting veel lager. Door veel uitgebreider testbeleid, gaan we dat ook meer ontdekken. Kinderen testen we minder vaak, uit de uitslag blijkt dat zij minder vaak positief testen op corona. Maar kinderen hebben wel een rol in de verspreiding, dat blijft.

En nog een belangrijke opmerking:

Tamara: Op het werk houden mensen goed afstand, maar dan hebben ze privé wel met collega's contact, en dan houden ze geen afstand – dat is niet logisch. Maar de regel thuis blijft hetzelfde als op werk. Voor directeurs is het lastig om hierop aan te sturen, zij hebben geen invloed op de privé situatie.

We proberen iedereen in deze stress tijd zoveel mogelijk te ondersteunen.

4. Testen voor onderwijs en kinderopvang

Justin: Test wordt diep achterin de neus afgenomen, dat is het meest betrouwbaar nu. Hoe dieper in lichaam, hoe vervelender de afname. PCR test wordt gedaan bij GGD Haaglanden, en dan is er nog de antigeen/sneltest. De betrouwbaarheid van de PCR test is heel hoog, hoewel de verwerkingsnelheid juist weer wat lager is. Maar vaak is er binnen een dag wel uitslag.

De PCR staat voor 'polymerase chain reaction'. Deze test toont de aanwezigheid van het virus aan in neus- en keelslijm. Het is de meest gebruikte en meest betrouwbare test voor het virus.

De antigeen- of sneltest test op kleine stukjes eiwit van het virus.

Een fout-negatieve uitslag betekent dat iemand wel corona heeft, maar de test toont het niet aan. Helaas komt dit geregeld voor, bij sommige testen vaker dan bij andere testen. Een fout-positieve uitslag betekent niet besmet met corona, maar wel positief getest. Komt heel zelden voor gelukkig, want hierdoor krijgt iemand een isolatie-advies en worden er contacten geïnformeerd zonder dat dit nodig was geweest.

Kindvriendelijk testen:

We proberen zo prettig mogelijk te testen bij kinderen. Uitleg geven, cadeautje, rustgevende sfeer, vriendelijk personeel.

Justin: in de toekomst gaan kinderen waarschijnlijk niet gevaccineerd worden, maar pas vanaf 18 jaar. De reden is dat er geen onderzoek met veel data beschikbaar is. En de kans dat kinderen ziek worden is heel klein, omdat er nog steeds een beperkte rol voor verspreiding is.

Daarnaast is de vaccinatie van medewerkers op scholen en kinderopvang een onderwerp: zij worden niet in vaccinatiecampagne opgenomen. Er is momenteel schaarste van vaccinaties, dus daarom kan er nu nog geen voorrang worden gegeven.

Vraag: Kinderopvang neemt zelf ook sneltesten af. Om te weten of iemand kan komen werken. Maar dan komt op dag 6 de PCR uitslag, mag iemand dan alweer aan het werk nadat de sneltest negatief was?

Justin: Dat is een gekke situatie. Met een negatieve sneltest al aan het werk, en dan afwachten op de uitslag van de PCR test. En mocht die positief zijn, dan moet iemand alsnog in isolatie.

(Redactionele toevoeging na het webinar: Door het RIVM wordt aangegeven dat gevalideerde sneltesten gebruikt mogen worden om te testen op dag 5 om eerder quarantaine te kunnen beëindigen. Er hoeft dan geen PCR-test aanvullend verricht te worden. Wordt dit toch gedaan zal er bij een positieve uitslag alsnog een advies tot isolatie volgen. In feite mag dus na de sneltest de quarantaine voortijdig beëindigd worden, wel is het normaliter gebruik om in afwachting van een andere testuitslag te wachten tot deze ook bekend is alvorens actie te ondernemen.)

Vraag: Hoe weet je of een sneltest een goedgekeurde sneltest is?

Justin: er zijn lange lijsten van het RIVM met een overzicht van gevalideerde sneltesten.

5. Omgaan met bezorgde ouders

Wat kan de Jeugd Gezondheidszorg (JGZ) betekenen voor de scholen? Wat gebeurt er als ouders zich zorgen maken over de gezondheid van hun kind? Hoe gaan we om met ouders die adviezen niet opvolgen of die boos zijn?

Jolande van Dijk is jeugdarts bij de JGZ Den Haag. JGZ is bekend voor ouders en scholen/kinderopvang, door de vaste contactmomenten tussen 0-18 jaar, en ook vaccineren van kinderen. Daarnaast zorgt JGZ ook voor deelname aan de zorgstructuur van de school. Het SKOT brengt JGZ altijd op de hoogte van de besmettingen, en daar is JGZ partner in het meedenken over allerlei casussen.

Een deel van de scholen heeft te maken met ouders die kinderen thuishouden uit bezorgdheid. Een leerling mist heel veel, als ze dan niet naar school toe komen. De vraag is dan, is het terecht dat de leerling thuisblijft? En kunnen we met aanpassing misschien een leerling toch op school krijgen? Samen met ouders kijkt JGZ dan wat er voor deze leerling en dit gezin het beste is om te doen. Het is steeds weer maatwerk. JGZ denkt altijd graag mee.

Monica van Leeuwen, van afdeling Leerlingzaken van de Gemeente Den Haag, licht toe dat leerplichtambtenaren in dit soort situaties met scholen kunnen meedenken en hen kunnen adviseren over de procedure.

Als ouders bezorgd zijn, blijven leerlingen soms lang thuis, omdat ouders aangeven dat er gezondheidsrisico is voor het kind of de familie. Als school hierover vragen of twijfels heeft, adviseert Leerlingzaken om contact op te nemen met de jeugdarts. Als ouders een gesprek met de jeugdarts weigeren of als er geen sprake is van een gezondheidsrisico, dan kan de school een melding doen van ongeoorloofd verzuim en kan de leerplichtambtenaar dit oppakken.

Er wordt steeds onderzocht wat er aan de hand is. Tot nu toe komt de school er met JGZ heel vaak goed uit met de ouders.

Vraag: Hoe kunnen scholen/kinderopvang beste omgaan met ouders die tegen testen en vaccinatie zijn?

Jolande: goed in gesprek gaan met die ouders. Waar zijn de misverstanden, waarom is er angst, waar komt dit vandaan? En wat klopt er wel aan de info?

Misschien leven er indianenverhalen. Dus het beste is dan om zoveel mogelijk te proberen feitelijk duidelijke info te geven, zodat ouders goed hun besluiten kunnen nemen. Die vinden ouders op de site van GGD Haaglanden (met doorverwijzingen naar RIVM) met extra info voor scholen.

Vraag: Wat als ouders niet openstaan voor gesprek met school of JGZ?

Monica: Dan kunnen we naar de leerplechtambtenaar, die melding kan doen. Dat is ook verplicht op een gegeven moment. Dan wordt situatie onderzocht, en komt er een gesprek met school, met de ouders. Is er verwijtbaarheid van ouders wel of niet, zijn de ouders schuldig aan de situatie. Want soms is iets overmacht.

De leerplechtambtenaar gaat kijken wat beste is voor leerling in deze situatie. Soms is er meer aan de hand in het gezin en dan komt maatschappelijk werk in beeld.

Als een kinderopvang of school met JGZ contact wil hebben, kan dat via het CJG Den Haag.nl of via de site van JGZ Zuid Holland West.

6. Ventilatie en hygiëne

Guusje Eggen: is adviseur medische milieukunde bij de GGD Haaglanden, ventilatie-expert.

Vraag: Wat kan de school of het kinderopvang doen, om ventilatie te verbeteren?

~~Wij geven altijd adviezen. Eigenlijk is dat nu niet anders dan een jaar geleden. Ventilatie is altijd belangrijk voor de concentratie. De regels zijn nu niet anders dan voor de coronatijd. Als er zorgen zijn over ventilatie op school, dan kan men via het adviesbureau advies vragen. Natuurlijke ventilatie = ramen en deuren open. En al het andere is mechanische ventilatie.~~

~~De hele dag het raam open, hoeft niet. Maar je moet wel genoeg ventileren.~~

~~Adviseur maakt een berekening, hoe je genoeg kunt ventileren. Dat is ook afhankelijk van hoeveel mensen/kinderen er in het klaslokaal zijn. Bijvoorbeeld klas halveren, dan veel minder koolstofdioxide meteen.~~

~~Lukt het niet aan bouwbesluit te voldoen, dan moet de hele school worden gesloten.~~

~~Maar de focus bij de preventie van corona ligt op hygiëne maatregelen: afstand houden en handen wassen. DIT ALLES GAAT ERUIT!!~~

De GGD zal scholen niet adviseren om te sluiten wegens een tekort aan ventilatie. Het risico op verspreiding van het coronavirus door een tekort aan ventilatie is onduidelijk. Andere maatregelen zijn belangrijker om verspreiding van het virus tegen te gaan. Daarbij gaat het om regelmatig handen wassen met zeep, reinigen van oppervlakken in het gebouw en (voor leerkrachten en leerlingen in het voortgezet onderwijs) thuis blijven bij klachten/laten testen en waar mogelijk anderhalve meter afstand houden. Scholen die niet voldoen aan de eisen in het bouwbesluit zullen wel moeten onderzoeken hoe ze maatregelen kunnen nemen om de ventilatie te verbeteren. Goede ventilatie op school kan helpen gezondheidsklachten zoals hoofdpijn te verminderen, en is ook geassocieerd met betere leerprestaties. (DIT KOMT ER NIEUW IN)

Marjolein Swaanenburg, deskundige infectiepreventie van de GGD Haaglanden, over hygiëne maatregelen:

Hygiëne is heel belangrijk, zoals afstand houden en reiniging en desinfectie. Blij om deze begrippen nu toe te lichten:

Reinigen = schoonmaken. Bijvoorbeeld met behulp van stofzuiger, stofdoekje, of microvezeldoekje, ook bacteriën en virussen kunnen daarmee weggehaald worden.

Desinfecteren = het doden van virussen en bacteriën met chemische middelen als chloor en alcohol.

Bij covid19 niet desinfecteren, want dat is niet nodig, zegt ook RIVM. En verder helpt dat het virus met uitsteekseltjes is opgebouwd. Het is slecht bestand tegen zeep en gewone schoonmaakmiddelen, en gaat daar makkelijk kapot van.

De manier van handen wassen met water en zeep is ook heel belangrijk: achterkant vingers en duimen en polsen en vingertoppen worden heel vaak vergeten.

Hoe zit het met hand-desinfectie:

Dat is niet nodig, want het virus wordt makkelijk kapot gemaakt met water en zeep. Bacteriën kunnen ongevoelig worden voor hand desinfectie. Dus water en zeep zijn het allerbeste en goed genoeg. Dus geen handgel gebruiken, en niet het gezicht aanraken.

Al die oppervlaktes en voorwerpen hoeven niet te worden gedesinfecteerd, maar kunnen gewoon worden schoongemaakt.

Mond-neus-maskers worden alleen door leerlingen van groep 7 en 8 gedragen. Maar wel graag op de goede manier, dus over mond en neus, en het juiste masker. Dus geen spatscherm en faceshields, die niet goed afsluiten. En steeds een schoon of nieuw mond-, neusmasker gebruiken. Wassen op 40 graden in de wasmachine is genoeg.

Vraag: Waarom zien we overal desinfecteer gel?

Marjolein: mensen denken dat handgel nog beter is en veiliger, maar dat is niet waar, want eenvoudigweg water en zeep is goed genoeg.

Het virus wordt via druppels overgebracht, dus niet via de lucht.

Pompjes mogen allemaal weg op scholen en kinderopvang. Dat scheelt veel geld, en geeft veel meer rust, niet continue al die chemische dingen. Ook veilig opbergen, door het risico op vergiftiging. Gewoon water en zeep gebruiken.

Pompje zeep is beste, beter dan een stuk zeep, want daar kan iets anders op zitten (bijvoorbeeld diarree).

Andere infectieziekten komen momenteel minder voor.

Vraag: Hoe kunnen we ervoor zorgen dat iedereen met water en zeep handen wast bij binnenkomst op school?

Tip Marjolein: Een kwestie van organisatie. In optocht langs de kraan lopen. Alles is beter dan handen steeds met desinfecteergel in te smeren. En heel veel handenwas-momenten inbouwen. Dat is infectiepreventie bij uitstek; en dus het gezonde verstand gebruiken steeds. Wat gebeurt er, en wat kan je overdragen op welke manier?

Slot en boodschap GGD

Alle gasten worden hartelijk bedankt! En heel hartelijk dank voor deelname met zovelen en het stellen van de vragen. Op de nog onbeantwoorde vragen wordt later gereageerd.

GGD Haaglanden als aanspreekpunt

De GGD begrijpt hoe ingrijpend de gevolgen van corona zijn voor scholen en kinderopvang. En de GGD helpt scholen en kinderopvangorganisaties met de nodige informatie om met de gevolgen van corona om te gaan. De GGD is daarom het aanspreekpunt voor scholen en kinderopvang rond dit complexe onderwerp.

Hoe de GGD werkt

De GGD gebruikt alle beschikbare kennis en verbindt die aan de vragen die leven in de dagelijkse praktijk, gericht op de regio Haaglanden. Daarbij baseert de GGD zich op landelijke ontwikkelingen en richtlijnen van RIVM; zo wordt gegarandeerd de meest betrouwbare informatie gebruikt die op het moment beschikbaar is. En niet altijd is er een antwoord, de situatie rond COVID-19 verandert immers van dag tot dag. In dat geval denkt de GGD mee, koppelt terug naar landelijk niveau en verwijst zo nodig door naar een andere autoriteit.